

Bestyrelsens beretning 2010

En stor del af bestyrelsens arbejde i 2010 har centreret sig om udarbejdelsen af et fagpolitisk program, så det kunne ligge klar op til denne generalforsamling. Generalforsamlingen 2010 vil derfor fokusere på fremlæggelse, diskussion og afstemning om politikprogrammet, som vi håber kan fungere som et fælles grundlag for Bkfs arbejde fremover.

I året, der gik, har der været fokus på kunstnerens rolle i debatten om ytringsfrihed. Debatten har vist, at kulturpolitikken fortsat ses som en velegnet ideologisk kampplads for politikerne og for mediernes.

En undersøgelse, foretaget af Ugebrevet A4, blev i januar offentliggjort under overskriften: "Massiv selvcensur i kulturlivet." Artiklen påstod, at knap halvdelen af det danske kulturliv føler, at ytringsfriheden er truet, og at truslen især kommer fra religiøse fundamentalister. Så snart nyheden ramte mediernes, indkaldte den daværende kulturminister Carina Christensen (K) til 'krisemøde' med kunstnerorganisationerne. Kunstnerorganisationerne gjorde opmærksom på, at undersøgelsen var behæftet med alvorlige fejl og uunderbyggede konklusioner. Desuden var kunstnerorganisationerne enige om, at det er langt mere relevant at sætte en seriøs undersøgelse i gang vedrørende alle former for pres på ytringsfriheden, herunder pres fra offentlige institutioner, medier, produktionsselskaber og andre kommercielle interesser.

På billedkunstens område ser vi af og til eksempler på institutionelt pres på den kunstneriske ytringsfrihed. Det mest spektakulære eksempel var nok, da Allis Helleland i 2005, som daværende direktør for Statens Museum For Kunst, afviste et værk af kunstnergruppen Superflex med den begrundelse, at værket udgjorde en "symbolsk brandfare". Værket indebar bl.a. parkeringen af en olietankvogn fra Irak foran museet, som en kommentar til Irakkrisen. Og senest har vi oplevet, at Den Gamle By i Århus i oktober i år har aflyst kunstnergruppen Surrends planlagte udstilling på Dansk Plakatmuseum pga. en provokatorisk plakat.

Bkf står vagt om den kunstneriske ytringsfrihed. Det er en selvfølge, at ingen skal udsættes for dødsstrusler pga. af en tegning, en sang, en roman eller en hvilken som helst anden kunstnerisk ytring, uanset om man er enig i udsagnet eller ej. Alligevel synes den fortsatte debat om den kunstneriske ytringsfrihed at være blevet spændt for en politisk vogn, hvor omdrejningspunktet for den frie ytring i vid udstrækning er lænket til holdninger om islam og religiøs fanatisme.

Provokationen er et velkendt greb i kunsten, som indebærer, at man gør sig overvejelser om provokationens karakter og virkning. Refleksion og selvkritik er ikke det samme

som selvcensur. Ethiske overvejelser indgår i det løbende kunstneriske arbejde, og kunstneren kan vælge det provokerende og det grænseoverskridende, hvis det er det, der skal til. Grænsen for selvcensur ligger der, hvor man viger tilbage for et kunstnerisk udsagn, fordi man er bange for repressalier.

Ytringsfriheden søges begrænset mange steder fra og er altid under pres. Og det pres må man altid forsøge at stå imod, uanset hvor presset kommer fra. Ytringsfriheden er grundlæggende for demokratiet, og netop derfor må den ikke spændes for én bestemt politisk dagsorden. Den tilhører os alle.

Dansk Kunstnerråd arbejder nu, med støtte fra Kulturministeriet, på at formulere grundlaget for en undersøgelse, der kan afdække alle aspekter af ytringsfrihedens tilstand.

KULTURARV TIL SALG

I august i år blev der fremsat et forslag til ændring af bekendtgørelse for deponeringsordningen, dvs. den ordning der sikrer, at værker indkøbt af Statens Kunstfond bliver udlånt til visning på offentlige institutioner, hvor de kan være til glæde for et stort publikum.

Man ønsker at styrke formidlingsindsatsen omkring værkerne i udlånsordningen, og det er både tiltrængt og positivt. Men lovforslaget indeholder også flere punkter, som Bkf er kritisk overfor i sit høringssvar til Kulturministeriet. Bkf finder det f.eks. ikke hensigtsmæssigt, at der åbnes op for, at indkøbsudvalget kan bestille værker hos kunstnerne med henblik på en bestemt anvendelse. Det er netop en af indkøbsudvalgets væsentligste styrker, at der indkøbes kvalitetskunst uden hensyn til en konkret anvendelse. Mangfoldigheden i kunstindkøbene svækkes, hvis kunstens konkrete placering bliver et centralt moment i forbindelse med indkøbene.

Kunsthøjrådets Udvalg for Kunst i det Offentlige Rum varetager allerede opgaven med at inddrage kunsten i konkrete udsmykningsprojekter, og Bkf ser gerne, at der fortsat er en klar opdeling af opgaverne i de to billedkunstudvalg. Fonde og private donationer bidrager i et væsentligt omfang til indkøb af kunst med en konkret anvendelse for øje, mens det for Kunsthøjrådets indkøbsudvalg er unikt, at man ikke i sit kunstindkøb er bundet af en bestemt placering.

Forslaget indebærer også, at værker, der har været deponeret i 10 år hos en institution, og som ikke vurderes at være museumsrelevante, kan overdrages til institutionen. Institutionen får herefter den fulde ejendomsret til værket og hermed også retten til at afhænde værket ved salg.

Bkf mener, at dette er en dårlig idé. Vi mener faktisk, at man ad denne vej åbner for bortsalg af dansk kulturarv. Inden for en kort periode på 10 år er det ikke muligt at vurdere, om et givet værk får betydning for den danske kulturarv. Det er også betænkeligt, at værker, som er indkøbt af staten, efterfølgende kan komme i fri handel.

Hvis forslaget vedtages i den nuværende form vil det på beklagelig vis kunne påvirke den tilbagevendende diskussion om, hvorvidt museerne skal have mulighed for at sælge værker fra deres samlinger. I dag forhindrer Museumsloven frasalg af værker. Men museerne vil få en bekymrende mulighed for spekulation, hvis de – når de foretager nyerehvervelser – samtidig kan overveje senere salg. På den måde vil kunstmuseerne kunne få en uheldig proaktiv rolle på kunstmarkedet.

BKF FREMLÆGGER POLITISK PROGRAM

De senere år er det blevet stadig mere tydeligt i det løbende bestyrelsesarbejde, at Bkfs bestyrelse og sekretariat har brug for et solidt forankret og klart formuleret fælles, kulturpolitisk arbejdsgrundlag.

Det er nødvendigt, når bestyrelse og sekretariat løbende skal tage stilling til aktuelle, kunstpolitiske sager, at der er en fælles forståelse af forbundets politik, som afspejler både de reelle kulturpolitiske vilkår og medlemmernes behov, holdninger og ønsker.

Derfor har bestyrelsen på møder og seminarer igennem de seneste to år brugt en del kræfter på at føre principdiskussioner om Bkfs kulturpolitiske grundholdninger, mål og visioner.

Formålet har været at nå til enighed om det politiske program, som Bkfs bestyrelse i år fremlægger på generalforsamlingen, og som forhåbentlig kan danne grundlag for Bkfs arbejde fremover.

Politikprogrammet beskriver Bkfs holdninger til hele spektret af konkrete, kulturpolitiske forhold, der påvirker professionelle billedkunstneres vilkår og billedkunstens rolle i samfundet - lige fra kunstinstitutionernes manglende aflønning af udstillende billedkunstnere, over kriterierne for uddeling af kunststøtte, til brugen af billedkunst i f.eks. kommunerne og i uddannelsessystemet.

Programmet er således resultat af en længere proces, som ud over Bkfs bestyrelse, suppleanter og sekretariat også har omfattet Bkfs regionale repræsentanter på to-dages seminarer i både 2009 og 2010.

Intentionen er, at det politiske program – som er det første af sin art i Bkfs 41-årige historie – i årene fremover løbende skal drøftes og justeres, så det kontinuerligt er i tråd med både medlemmernes holdninger og den kulturpolitiske virkelighed. Forhåbentlig kan politikprogrammet fungere som et samlet, strategisk værktøj i Bkfs arbejde for at styrke professionelle billedkunstneres vilkår i Danmark.

BRUG BILLEDKUNSTEN

I foråret har Bkf ført kampagnen 'Brug Billedkunsten' over for landets kommuner og kunstforeninger.

Den nye Bkf-brochure 'Brug Billedkunsten' sætter billeder og ord på, hvordan billedkunst med fordel kan bruges i det offentlige rum, i institutioner og på arbejdspladser. Brochuren blev til orientering sendt ud til alle Bkfs medlemmer i begyndelsen af 2010 sammen med den nyeste udgave af Bkf-håndbogen.

I april måned sendte Bkfs sekretariat den nye 'Brug Billedkunsten'-brochure ud til kulturchefer og lokale kulturpolitikere i landets 98 kommuner samt til private kunstforeninger på arbejdspladser landet over. Vedlagt brochuren var et informationsbrev om Bkfs rolle og funktion.

Informationsbrevet opfordrer kommuner og kunstforeninger til altid at benytte medlemmer af Billedkunstnernes Forbund, når der skal indkøbes værker, igangsættes udsmykninger eller arrangeres udstillinger.

Bkfs sekretariat fået flere positive tilbagemeldinger fra bl.a. kommunernes kultursekretariater, der ønskede at få kontakt til lokale Bkfbere.

PROFESSIONEL BETALING FOR PROFESSIONELT ARBEJDE

Bkf har i årets løb fortsat sin indsats for at indføre honorering af billedkunstnere på museer og kunsthaller.

Da en Bkfer i Næstved sultestrejkede i protest mod kommunens dårlige arbejdsforhold for udstillende kunstnere, gik Bkf ind i sagen og bakkede den sultestrejkende Martin Richard Olsen op – men opfordrede ham dog til at indstille sultestrejken og tage vare på sit helbred.

Bkf understregede i en pressemeddelelse i den forbindelse, at billedkunstneres ringe arbejdsvilkår er et principielt og landsdækkende problem, som bør løses af Kulturministeriet, kunstinstitutionerne og billedkunstens organisationer i fællesskab.

"Det aktuelle eksempel fra Næstved er desværre ikke enestående. Alt for mange steder i kunstlivet arbejder billedkunstnere under uacceptable arbejdsforhold. Der er brug for at gøre op med den dårlige betalingskultur i kunstverdenen," sagde Bkfs formand Nanna Gro Henningsen bl.a..

Bkf arbejder for, at der udarbejdes en standardaftale for museer, udstillingshaller og andre statsstøttede udstillingssteder, hvor honorar for kunstproduktion indgår som et centralt punkt. Bkf insisterer på, at offentligt støttede kunstinstitutioner bør gå forrest og udøve 'best practice' når det gælder honorering af udstillende billedkunstnere. Det kan - og bør - få en afsmittende effekt på hele udstillingslivet.

Desværre fremmer det ikke udviklingen på området, at museerne stadig må kæmpe med beskærede budgetter og slås

om vigende midler fra private donorer. Offentligt støttede kunstinstitutioner bør være i stand til at løfte deres ansvar for at aflønne den faggruppe, der udgør selve fundamentet for deres eksistens: Nemlig billedkunstnerne. Bkfs mål om at indføre en rimelig betalingskultur i kunstverdenen kræver et langt, sejt træk. En fundamental holdningsændring hos udstillingsarrangørerne er påkrævet, ligesom konkrete forbedringer af kunstinstitutionernes økonomi er nødvendige.

At sikre udstillende billedkunstnere professionel betaling er en høj prioritet for forbundets virke de kommende år.

KUNSTNERØKONOMI

Konsekvenserne af finanskrisen gik for alvor op for mange, da regeringen fremlagde sin genopretningsplan i foråret 2010. Og kunstnerne er da heller ikke gået ram forbi.

Halvering af dagpengeperioden fra 4 til 2 år - og ikke mindst opstramning af reglerne for optjening af dagpengeret - vil i særlig grad ramme det kreative arbejdsmarked, som i vid udstrækning er præget af freelancevirksomhed og kortvarige ansættelser. Beregninger fra de større kunstnerforbund tyder på, at ca. halvdelen af medlemmerne vil ryge ud af dagpengesystemet som konsekvens af stramningerne. I dag er 1/3 af billedkunstnerne medlem af en a-kasse, så også på billedkunstens område vil dagpengereformen ramme hårdt.

Kunstnere har i flere år skullet løbe spidsrod i a-kasserne, fordi det har været vanskeligt at få freelancearbejde godkendt som dagpengeberettiget lønarbejde. Med regeringens opstramning af dagpengereglerne kan det frygtes, at kun få kunstnere fremover vil have mulighed for at forsikre sig mod arbejdsløshed.

Regeringens forslag til finanslov for 2011 indeholder desuden besparelser på kulturens område på ca. 210 mio. kr. Det er i særlig grad museerne, uddannelsesinstitutionerne og centralstyrelsen, som kommer til at holde for. Men også den udøvende og skabende kunst bliver beskåret, idet flerårige puljer med udløb i 2010 ikke bliver forlænget. En ny foruroligende tendens er, at finanslovsudspillet også har inddraget en pæn sum af tipsmidlerne til dækning af statens udgifter via finansloven. Samtidig medfører en stram økonomi i kommunerne, at der også her bliver skåret i kulturbudgetterne.

Selv som kunstnerorganisation kan det være vanskeligt at kritisere besparelserne på kulturens område, når riget fattes penge, og underskuddet på statens finanser nærmer sig 100 milliarder kr. I trange tider vil diskussionen let komme til at dreje sig om valget mellem nedskæringer på offentlige velfærdsydelse og nedskæringer på kunst og kultur. Og med denne dagsorden vil kulturen ofte være taberen.

Sammen med andre kunstnerorganisationer har Bkf fremført det synspunkt, at besparelserne på kulturens område er en kortsigtet løsning, som er med til at stoppe udviklingen i de kreative erhverv. I den globale verden kan vi ikke konkurrere på masseproduktion og billig arbejdskraft, men vi kan styrke Danmarks konkurrenceevne ved at satse på forskning, innovation og kreativitet. I det store perspektiv er alle politikere stort set enige om, at det er det, som Danmark skal leve af i fremtiden. Foringelserne i levevilkårene for kunstnerne og nedskæringerne på kulturbudgettet vil begrænse vækstlaget i de kreative erhverv. Og dette kan få fatale følger for fremtidens Danmark.

En positiv tendens skal dog også noteres: På billedkunstens område har vi set en mindre stigning i kunstsælget over det seneste år.

Beretning fra Bkf-repræsentanter

Optagelsesudvalget i Bkf

AF CLAUDS HANDGAARD JØRGENSEN,
FORMAND FOR BKFS OPTAGELSESUDBALG

Vi er nu 1261 medlemmer af Bkf.

I det forløbne år er der optaget 58 nye medlemmer i forbundet, mens vi har måttet sige farvel til 55. Ud af en ansøgerskare på 59 har Optagelsesudvalget godkendt ansøgninger fra 31 kunstnere. Sekretariatet har forhåndsoptaget 27 medlemmer på baggrund af endt uddannelse på et af de 3 danske kunstakademier, medlemskab af Kunstnersamfundet eller genindmeldelse.

Optagelsesudvalget har i perioden bestået af Claus Handgaard Jørgensen, Kit Kjærbye, Mille Kalsmose-Hjelmborg, Steffan Herrik og Steffen Tast

Statens Kunstfonds Repræsentantskab

AF JANE BALSQAARD, JANNIK SEIDELIN OG ERLAND KNUDSSØN
MADSEN

I det Repræsentantskab, der trådte til i 2010, har der ikke været debat om fordelingen af de livsvarige ydelser mellem de forskellige kunstarter. Debatten om, at billedkunstnerne burde afgive et antal livsvarige ydelser, er heldigvis slumret ind. Vi kan ellers bruge meget krudt på at argumentere for, at der ikke findes nogen a-kasse for billedkunstnere, og at Statens Kunstfond i sin tid blev oprettet for billedkunstnere og forfattere. Det er godt, at der sidder nogen i Repræsentantskabet, der husker historien.

Derimod pågår der en debat om ydelserne til efterladte efter billedkunstnere, der har været modtagere af livsvarige ydelser. En aktuel debat i dag, hvor kvinderne stort set har deres egne indtægter. Der har været forslag fremme om at overføre de evt. sparede beløb til nye kunstarter i Statens Kunstfond. Men det er ikke i orden, at den fond, Thorvaldsens Fond – altså en billedkunstnerfond, der er grundlaget for tildelingen til enkerne, nu skal annekteres til helt andre kunstarter.

I den seneste tid har politikernes deltagelse i repræsentantskaberne for Statens Kunstråd og Statens Kunstfond været til debat i dagspressen. Det må være partiernes forpligtigelse at udnævne nogle politikere, der både har politisk indflydelse i partiet og samtidig indsigt og interesse for kunsten.

Paradoksalt nok er de politikere, der udstilles i pressen, også de politikere, der kommer til de fleste møder og kun udebliver, når de er forhindrede på grund af andre møder. Aktive deltagere i møderne i Repræsentantskabet for Statens Kunstfond er og har været Pernille Frahm (SF), Mogens Jensen (S) Ellen Thrane Nørby (V) og nu Troels Christensen (V), Uffe Elbæk (R), Anna Rytter, nu Per Clausen fra Enhedslisten. Pia Kjærsgård (DF) har ikke deltaget i møderne i år og Henriette Kjær (K) har ikke vist sig en eneste gang i de forløbne 5 år.

Repræsentantskabet fungerer som et akademi, hvor de kulturpolitiske ordførere kommer i dialog med kunstnerne. Det fremmer forståelsen. Vi får indblik i de politiske overvejelser, og de får indsigt i kunstnerens arbejdsvilkår.

En gang om året deltager medlemmerne i Repræsentantskabet for Statens Kunstfond og Repræsentantskabet for Statens Kunstråd i et så kaldt "Sorø-møde", et to-dages seminar, hvor vi drøfter aktuelle emner inden for kunsten. I år er temaet "Kunstens rolle i samfundet – kunstens betydning og kunststøttens rolle".

Vi har i foråret valgt de nye medlemmer til Indkøbs- og Legatudvalget og til Udvalget for Kunst i Det Offentlige Rum. De forventes at tiltræde pr. 1. januar 2011, når Kulturministeren har udnævnt formanden for billedkunststudvalgene.

Kritisabelt og foruroligende er det at opleve, hvordan kommunalpolitikere, arkitekter og kunsthistorikere modarbejder billedkunstnerens indstillinger af medlemmer til tremandsudvalgene. Ved de skriftlige afstemninger får man fornemmelsen af, at der er nogle af de tilstedeværende, der ikke er helt orienterede om dem, der stemmes om. Når de kunstfaglige medlemmer i Repræsentantskabet for Statens Kunstfond finder frem til sammensætningen af tremandsudvalg med henblik på, at de skal tilgodese en bred dækning af kunstscenen, er det tidligere blevet respekteret af alle Repræsentantskabets medlemmer.

Vi har en løbende debat om, hvem der skal indstille kunstnere til ledige ydelser på Finansloven. Ifølge betænkningens ordlyd er det Repræsentantskabets medlemmer, der indstiller. Men i Kunstfonden er det blevet en anvendt praksis, at sekretariatet først udbeder sig skriftlige indstillinger fra tremandsudvalgene og derefter fra medlemmer i Repræsentantskabet. Dette sker, fordi udvalgsmedlemmerne, i modsætning til medlemmerne i Repræsentantskabet, er lønnede. Det kan være en omfattende arbejdsopgave at udarbejde begrundede indstillinger, og nogle kunstarter er kun repræsenteret ved en enkel person i Repræsentantskabet.

I den forgangne periode har vi valgt at afvente tremandsudvalgets indstilling, og i tilfælde, hvor vi mener, at vi kan pege på en mere værdig modtager, har vi indstillet en anden kunstner.

Jane Balsgaard, Jannik Seidelin og Erland Knudssøn Madsen er udpeget af Bkf til Repræsentantskabet for Statens Kunstfond.

Statens Kunstråds Repæsentantskab

AF NANNA GRO HENNINGSEN

Statens Kunstråd administrerede frem til udgangen af 2009 en 4-årig bevilling til Huskunstnerordning og forsøg med kulturskoler og Billedkunstneriske Grundkurser (BGK). Med regeringens forslag til finanslov for 2010 stod det klart, at ingen af ordningerne så ud til at blive forlænget. Efter pres fra en samlet kunstverden, herunder bl.a. fra Statens Kunstråd og ikke mindst rådets formand, Mads Øvlisen, lykkedes det at få videreført Huskunstnerordningen, mens forøget med kulturskoler og BGK'erne blev lukket. Dette på trods af at en evalueringsrapport netop havde tildelt forøget 5 stjerner.

Statens Kunstråd afholdt sin første kommunekonference i 2009, som forventes at blive fulgt op i de kommende år. Endvidere er DIVA-ordningen, som tidligere kun rummede billedkunstområdet, nu blevet udvidet til alle 4 kunstområder, og der er blevet oprettet en mentorordning for kulturinstitutioner og for interkulturelle kunstnere. Endelig har rådet afsat midler til en ny international festival for samtidskunst.

Hen over sommeren har billedkunstområdets 5 medlemmer af Repræsentantskabet afholdt 4 møder for at udarbejde en samlet kandidatliste til nye medlemmer af Kunstrådets Billedkunstudvalg og Det Internationale Billedkunstudvalg. Der var enighed om kun at stille med et antal kandidater som svarede til de ledige poster. Billedkunstområdets anbefalinger blev efterfølgende fulgt af det samlede Repræsentantskab.

Repræsentantskaberne afholdt d. 30.9 – 1.10. 2010 det årlige fællesmøde med Statens Kunstfond om Kunstens rolle i samfundet. Seminaret tog udgangspunkt i rapporten "Spændvidder". Rapporten er bestilt af Statens Kunstråd og er udarbejdet af professor Jørn Langsted og Kulturpolitisk Forskningscenter i Århus. Rapporten konkluderer bl.a., at den danske kunststøttepolitik er ude af trit med nye tendenser i kunsthvervet og nyudviklinger blandt kunstpublikummet. Et af rapportens forslag går ud på, at man ophæver opdelingen af de kunstneriske fag i Statens Kunstråd. Et forslag som er stærkt problematisk, da det vil betyde et stort tab af faglig indsigt i de enkelte kunstarter. At ville udvikle kunststøtten i forhold til nye tendenser, må aldrig

ske på bekostning af fagligheden. De enkelte kunstarter har meget forskellige produktionsvilkår, institutionsformer og publikumskontakter. At tro, at man kan forbedre kunststøtten ved at ophæve hensynet til disse fagspecifikke forhold, er naivt. Men den fortsatte diskussion om hvordan man tilpasser kunststøtten til samtidens behov er væsentlig og vil blive fuldt tæt i Repræsentantskabets arbejde i det kommende år.

Skriftlige årsberetninger for Statens Kunstråd er tilgængelig på rådets hjemmeside.

Bkf har i perioden været repræsenteret af Nanna Gro Henningsen.

Ophavsretsfonden i Bkf

AF OLE SPORRING, FORMAND FOR OPHAVSRETSFONDEN

I lighed med tidligere år har bestyrelsen for Ophavsretsfonden været samlet to gange i årets løb. I alt er der blevet uddelt 660.739 kr. i støtte til diverse projekter.

Hovedparten af støttetilsagnene er gået til formål af almen interesse for billedkunstnere: kurser, arrangementer mv. samt til enkeltpersoner, der har fået støtte til principielle retssager.

Fonden har bl.a. ydet et tilskud til etablering af Bkf-lejligheden i Berlin og til gennemførelse af retssager om skat, kunstnermoms mv.

Fonden har i alt modtaget 29 ansøgninger og 72 procent har fået helt eller delvist tilsagn om støtte. Bestyrelsen har fastholdt en praksis om ikke at give tilskud til individuelle kunststillinger og studieophold på grund af fondens begrænsede midler.

Bestyrelsen har fået en indføring i Copydans virksomhed ved et besøg i Copydans domicil.

Bestyrelsen har i meget høj grad fået de ønskede tilbagemeldinger om effekten af de uddelte beløb og tilsagn.

Fondens bestyrelse har i perioden bestået af Ole Sparring (formand), Jobim Jochimsen, Peter Holm, Claus Handgaard Jørgensen og Morten Skriver. Klaus Pedersen, Bkfs sekretariatsleder, har fungeret som sekretær for fonden.

Copydan

AF KLAUS PEDERSEN

Bkf er repræsenteret i alle Copydan foreningerne; Billedkunst, Tekst & Node, Kabel-TV, Båndkopi og AVU-kopier. Fokus er især rettet mod arbejdet i Copydan Billedkunst, som bl.a. administrerer følgeretsordningen og formidler rettigheder og licenser til brug af billeder i undervisningen, bøger, tv og andre medier.

FREMTIDENS UNDERVISNING MED DIGITALE BILLEDER

I løbet af 2009 og 2010 har endnu flere uddannelsesinstitutioner indgået aftale med Copydan om betaling for brug af billeder fra internettet i undervisningen. Dette betyder, at hele uddannelsessektoren efterhånden er blevet omfattet af disse aftaler.

AFTALE MED DR

I slutningen af 2009 blev der indgået aftale med DR om brug af billedkunst i tv-programmer. Der er tale om en ny aftalemodel, hvor DR med et fast årligt vederlag får adgang til at anvende billedkunst. Dette skulle gerne medvirke til en øget brug af billedkunst i DRs programmer.

FØLGERET

Følgeretten lider stadig under det voldsomme dyk i salget af kunst forårsaget af finanskrisens indtog i 2008. Videre salg af kunst gennem auktionshuse blev stort set halveret i 2009 i forhold til tidligere år. Kunstsalg har været svagt stigende i 2010, hvilket også vil afspejle sig i bedre tal for følgeretten.

FORTSAT STOR TILGANG AF RETTIGHEDSHAVERE

Billedkunst repræsenterer nu over 1.800 danske og 55.000 udenlandske kunstnere via internationale søsterselskaber, når kunstnernes værker skal bruges i forskellige sammenhænge (reproduktion).

PENGE TIL KUNSTNERNE

I 2009 udbetalte Copydan Billedkunst ca. 29 mio. kr. til kunstnerne og kunstnernes organisationer, hvilket er en stigning på 1,4 mio. kr. i forhold til 2008 og en stigning på ca. 60 procent i forhold til 2007.

Statens Værksteder for Kunst (og Håndværk)

AF ELLE-MIE EJDRUP HANSEN

Ja, Statens Værksteder for Kunst og Håndværk har i årets løb faktisk skiftet navn til Statens Værksteder for Kunst (SVK). Med navneskiftet vil man signalere mere præcist, hvem der står bag institutionen (Staten); hvad der er institutionens kerneværdi (Værksteder) og hvad der i bred forstand arbejdes med (Kunst). Selvom ordet "Håndværk" er fjernet fra navnet, betyder det ikke, at Statens Værksteder for Kunst har fjernet dette element fra huset. Tværtimod.

Værkstederne, og den særlige faglighed der knytter sig til dem, har altid været omdrejningspunktet for alt, hvad der foregår i huset – og det vil det også være fremover.

Antallet af brugere har været på niveau med tidligere år, i alt 165 ophold. Interessen for at ansøge om et ophold på værkstederne har været støt stigende over flere år, hvilket desværre også har resulteret i flere afslag på ophold. Brugerevalueringer viser i øvrigt, at samtlige brugere enten er "tilfredse" eller "meget tilfredse" med opholdet på SVK.

SVK arbejder fremdeles med udvidelse af netværket med andre institutioner og tiltag i kulturlivet for at optimere stedet for kunstnerne.

Det nye billedkunstudvalg består af Toni Larsen, Elle-Mie Ejdrup Hansen og Kaj Nyborg. Eva Steen Christensen er formand for værkstedsrådet.

Bkf har i perioden været repræsenteret af Ulla Madsen og Elle-Mie Ejdrup Hansen

Dansk Kunstnerråd

AF NANNA GRO HENNINGSEN OG JO MØLLER

Dansk Kunstnerråd (DKR) er den samlende paraplyorganisation for de danske kunstnerorganisationer og har i dag 23 medlemsorganisationer.

DKR har de sidste 2 år udvidet sine aktiviteter og har i dag flere arbejdende udvalg end nogensinde før og har også fået ny grafisk identitet med et nyt logo og en ny hjemmeside.

VIDENSBANK

Medlemsorganisationen DJBFA har taget initiativ til oprettelse af en Vidensbank under DKR. En bibliotekar-studerende er ansat til at opbygge en database af oplysninger om kunstlovgivninger, arbejdsmarkedslovgivninger, sociallovgivninger, skattelovgivninger, rettighedsaftaler og andre indtægtsforhold, der sammen definerer kunstnernes arbejds- og livsvilkår. Vidensbankens opbygning styres af en følgegruppe, der består af de tre kulturforskere – Trine Bille, Dorte Skot-Hansen og Peter Duelund – samt repræsentanter fra Forretningsudvalget. Seks organisationer, herunder Bkf, har indtil nu finansieret projektet.

LOVGIVNING PÅ TVÆRS

S og SF inviterede i efteråret kunstnerorganisationerne til en drøftelse af samspilsproblemerne mellem de forskellige lovgivninger på kultur-, skatte-, arbejdsmarkeds- og socialområdet. En kunstnerdelegation mødte ordførerne og aftalte, at kunstnerorganisationerne selv skulle kortlægge og udrede problematikkerne og præsentere resultatet for po-

litikerne. Et hurtigtarbejdende udvalg, Tværuddvalget, blev nedsat. I de følgende måneder indsamlede udvalget erfaringer og synspunkter fra medlemsorganisationerne.

Den 17. juni fremlagde en gruppe af formænd for kunstnerorganisationerne, herunder Bkfs formand, rapporten for S og SF. Rapporten kortlægger en række væsentlige problemer for skabende og udøvende kunstnere, som også de øvrige partier skal præsenteres for i samlet form. Foreløbig har S og SF udtrykt stor interesse for at udbedre en række af de negative forhold, som rapporten afdækker.

SELVCENSUR

I januar inviterede daværende kulturminister Carina Christensen 16 af Kunstnerrådets medlemsorganisationer, herunder Bkf, til en drøftelse om selvcensur i kunstverdenen. Mødet resulterede i et løfte fra Carina Christensen om at finansiere en kunstnerstyret undersøgelse. Dansk Kunstnerråd påtog sig opgaven med at koordinere dette arbejde og Institut for Menneskerettigheder tilbød efterfølgende at stå for gennemførelsen af undersøgelsen. Efter at have drøftet kommissorium og budget med Instituttet har Dansk Kunstnerråd nu fremsendt et forslag til den nye kulturminister.

SKATTEUDVALGET

Udvalget har foretaget den årlige opdatering af Kunstneres Beskatning.

SOCIALUDVALGET

På Bkfs initiativ er der nedsat et Socialudvalg i Dansk Kunstnerråd. Udvalgets opgave er at afdække problematikker og udveksle erfaringer med udgangspunkt i den konkrete sagsbehandling i kunstnerorganisationerne.

BILLEDKUNSTNERISK GRUNDKURSUS - BGK

Dansk Kunstnerråd har nedsat et BGK-udvalg, som bl.a. arbejder for at få sikret offentlig finansiering af BGK. Bkf og UKK deltager i dette arbejde.

EUROPÆISK KUNSTNERRÅD - ECA

Dansk Kunstnerråd har opretholdt sekretariatsfunktionen for ECA i yderligere et år, men det er nu planen, at den spanske kunstnerføderation tager over.

Bkf har i perioden været repræsenteret af Nanna Gro Henningsen, Jo Møller, Kit Kjærbye, Torben Heron og Klaus Pedersen i råd og udvalg under Dansk Kunstnerråd.

International Association of Art - IAA

AF ANDERS WERDELIN, BKFS REPRÆSENTANT I IAA

IAA Europe er et netværk bestående af 40 nationale medlemsorganisationer i Europa, der repræsenterer professionelle billedkunstnere. Hovedformålet med organisationen er dialog og samarbejde mellem billedkunstnere og deres organisationer i de respektive medlemslande samt udveksling af erfaringer om arbejdsforhold, sociale sikringsordninger, ophavsrettigheder mv.

I 2008 afholdt IAA Europe generalforsamling i Limassol på Cypern. Valget af formandspost gik til Lily Bayakonis fra Grækenland, idet tidligere formand Werner Schaub's valgperiode udløb. I 2009 blev der ikke afholdt en generalforsamling, mens der i skrivende stund er organiseret en generalforsamling i Bratislava i midten af oktober 2010.

I 2010 har IAA bl.a. kommenteret på et EU udspil om udvikling af den kulturelle og kreative industri i Europa.

Arbejde i IAA Europe har været hæmmet af, at formanden for IAA-Europa, Lily Bakoyannis fra Grækenland, har måttet trække sig fra posten pga. sygdom.

For yderligere information om IAA Europe se: www.iaa-europe.eu

Nordisk KunstForbund - NKF

AF BJARNE WERNER SØRENSEN, BKFS REPRÆSENTANT I NKF

Som vedtaget på NKF mødet i maj 2009 i Tórshavn, afholdes der NKF-møde i København i 2011. Det finder sted lørdag den 14. maj 2011 på Statens Værksteder for Kunst. Repræsentanter fra Færøerne, Finland, Grønland, Island, Norge, Sameland, Sverige, Åland samt Danmark inviteres til at deltage. Dagsordenen er under forberedelse og rummer emner som nordiske udstillingsprojekter i bl.a. USA, oprettelse af gæsteatelierer i Grønland og kunstpolitiske spørgsmål samt orientering om kunsthvervet i de respektive lande.

NKF opstod i 1945 som en nordisk organisation af kunsthvervet efter 2. verdenskrig for at udvikle den nordiske samhørighed. Dets vigtigste initiativ var at arrangere fællesnordiske udstillinger. NKF blev inddelt i nationale sektioner, og den danske sektion fik direkte støtte af staten, indtil det i 1973 overgik til Nordisk Ministerråd og spillede her en rolle i forbindelse med de nordiske gæsteatelierer og Nordisk Kunstcentrum frem til oprettelsen af NIFCA. Herefter er de nationale sektioner blevet mere eller mindre opretholdt af de respektive lande (eksempelvis se www.nkf.se). Danmark har senest afholdt møde samt en workshop og udstilling i Århus i 1999. Bkf støtter NKF ved at deltage i møder samt